

порушення і відхилення соціальної поведінки. Їх початковим пунктом є порушення формування особистості, схильність до пригніченого настрою, занижена самооцінка, невпевненість в собі, висока тривожність. Тривожні симптоми підлітка це: втомлюваність, почервоніння, сором'язливість, вологі і холодні руки, порушення сну. Підліток стає полохливим, легко засмучується і важко переносить очікування; плаксивий, не любить братися за нову справу, відчуває невпевненість в своїх силах і боїться труднощів.

Прояви тривожності підлітків, можуть бути соматичними й поведінковими. Соматичні прояви стосуються змін у внутрішніх органах, системах організму дитини: прискорене серцебиття, нерівне дихання, тремтіння кінцівок, скутість рухів, підвищений тиск, розлади шлунка.

На поведінковому рівні прояви підвищеної тривожності ще більш різноманітні й непередбачувані. Вони можуть коливатись від повної апатії і безініціативності до демонстративної жорстокості підлітків. В цей період вибудовується самооцінка підлітка, тобто оцінка самого себе, своїх фізичних можливостей, власних якостей, своєї гідності та своїх недоліків й можливість визначити своє місце серед інших людей, також ступінь сприйняття себе ровесниками. Самооцінка є важливим регулятором поведінки, від неї залежать стосунки з оточуючими, критичність і вимогливість до себе, ставлення до своїх успіхів та невдач.

**Висновки.** Особистісна тривожність не сприяє підлітку у вибудові впевненості у своїх діях, розвитку позитивного світогляду, зумовленого отриманням задоволення від теплих, довірливих стосунків з іншими. Пошук шляхів зниження її є важливим завданням психологів.

Предметом подальших досліджень може стати експериментальне вивчення особистісної тривожності підлітків.

### **Список використаної літератури.**

1. Вереніч, Н., (2004), Особливості тривожності сучасних підлітків, Психолог, №23-24, С. 41-42.

## **ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ**

**УДК 376.1**

*Куцоланська А. М.,  
директор Комунальної установи «Інклюзивно-ресурсний центр»,  
Шаргородської районної ради Вінницької області*

**Актуальність теми дослідження.** У сучасному суспільстві все актуальнішою стає проблема зростання кількості дітей з різними порушеннями розвитку: з мовною патологією, порушеннями опорно-рухового апарату, зору, слуху, інтелекту та ін.

Комплексний корекційний вплив на дітей з порушеннями у розвитку здійснюється на основі ряду методологічних принципів. Одним з першочергових і найбільш важливих є онтогенетический принцип, який передбачає врахування вікових, психофізичних особливостей дітей, характеру наявного у них порушення. Цей принцип орієнтує корекційний вплив на усунення або згладжування, корекцію або компенсацію порушень інтелектуального, мовленнєвого, сенсорного, рухового й емоційного дефекту, на створення повноцінної основи для наступного саморозвитку особистості, яке можливе лише за умови сформованості ключових ланок розвитку.

**Головною метою** роботи є пошук оптимальної форми формування в учнів з особливими освітніми потребами комунікативної компетенції – досконалого володіння навичками спілкування за допомогою комп'ютерних технологій, які дають можливість адаптувати та соціалізувати дитину до сьогоденнішнього суспільства.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Інтерактивні навчальні програми, засновані на гіпертекстовій структурі та мультимедії, дають можливість організувати одночасне навчання дітей, що володіють різними здібностями і можливостями. Поряд з освітніми функціями інформаційні комп'ютерні технології можуть впливати і на фізичний стан (Арестова, О.Н., 2015). Розвивати його і допомагати дитині в подоланні труднощів. Технологія в розробці допоміжних засобів формування і корекції фонетичної сторони мови пропонують фахівці вузьких профілів (*сурдопедагог, тифлопедагог, олігофренопедагог*).

Підхід до візуалізації основних акустичних компонентів мовлення, полягає в створенні досить інформативних навіть для маленьких дітей графічних образів з елементами мультиплікації. Відображення звукової мови на екрані стабільне і зберігається протягом будь-якого часу, необхідного для роботи.

Комп'ютерні програми орієнтовані на покрокове розвивальне навчання в різних змістовних сферах. Їх використання при навчанні дітей з проблемами в розвитку дозволяє вирішити два завдання: педагогічна діагностика розвитку та індивідуалізація корекційного навчання. Особливий підхід до використання комп'ютерних засобів навчання у спеціальній освіті був застосований при розробці різноманітних спеціальних комплексів. Формування особистості і її становлення відбувається у процесі навчання та виховання, коли дотримуються чітких, фахових умов:

- створення позитивного настрою та відчуття рівного серед рівних;
- забезпечення позитивної атмосфери в колективі для досягнення спільних цілей;

- усвідомлення особистістю цінності колективно зроблених умовиводів та можливість вільно висловити свою думку і вислухати свого товариша;

- вчитель не є засобом «похвали і покарання», а другом, порадиником, старшим товаришем.

Усім цим умовам відповідають інтерактивні технології, які відносять до інноваційних комп'ютерних технологій. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів. Це співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове навчання в співпраці). *Інтерактивне навчання* – актуальна та невід'ємна складова комплексного підходу до навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної, активної, позитивної взаємодії всіх учнів (Біда, О, 2007). Відбувається групове, індивідуальне навчання, навчання у співпраці. Під час інтерактивного навчання учень з особливими освітніми потребами стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку. «Легке» за формою інтерактивне навчання надзвичайно важке для вчителя, адже добитися дисципліни і уваги за рахунок «сидіть тихо!» неможливо. Окрім того, потрібно спланувати заняття. Але існують типові проблеми:

1. Головна проблема: учень часто не має власної думки, а якщо і має, боїться її висловлювати відкрито, на весь клас.

2. Часто школярі не вміють слухати інших, об'єктивно оцінювати їх думку, рішення.

3. Учень не готовий в процесі обговорення змінювати свою думку, йти на компроміс.

4. Учням важко бути мобільними, змінювати обстановку, методи роботи.

5. Труднощі в малих групах: лідери намагаються «тягнути» групу, а слабші учні відразу стають пасивними.

6. Часто трапляється висловлення відверто антисуспільних думок з метою завоювання «авторитету», привертання уваги.

**Висновки.** Інтерактивні методи у поєднанні з класичними методами навчання утворюють ідеальну основу для вивчення матеріалу в школі. Переваги інтерактивного методу навчання полягають у тому, що: за один і той же проміжок часу можна виконати більший обсяг роботи; можна досягнути високої результативності у засвоєнні матеріалу і формуванні вмінь, розвивається навчальна діяльність (планування, рефлексія, самоконтроль, взаємоконтроль); формуються мотиви навчання, гуманні стосунки між дітьми, вміння співпрацювати. Впровадження системи інтерактивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами є вельми значущим.

### **Список використаної літератури.**

1. Арестова, О.Н., Бабанін, Л.М., Войскунській, А.Є., (2015), Специфіка психологічних методів в умовах використання комп'ютера, МГУ, Москва.
2. Біда, О., (2007), Структура і методика інтерактивного уроку. // Початкова школа, №7.

## **СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЗАДОВОЛЕНOSTІ ШЛЮБОМ**

**УДК 159.9:316.6**

*Левчук І. Ю.,  
студентка спеціальності 053 «Психологія»,  
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»,  
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

**Актуальність дослідження.** Сім'я є об'єктом дослідження багатьох наук – педагогіки, психології, соціології, демографії, економіки. В ХХІ ст. через перехід від патріархального до біархального типу сім'ї, де присутня рівність чоловіка та дружини у правах та обов'язках, відбувся перерозподіл соціальних ролей чоловіка та жінки – загострилась проблема молодих сімей.

В основі вивчення та діагностики взаєностосунків в молодій сім'ї лежать обставини як психологічні, так і соціальні, також такі, що залежать від загальної освіченості шлюбних партнерів з проблеми задоволеності шлюбом, володіння теоретичними основами, які б могли стати базою для покращення їх сімейного життя.

**Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми.** Задоволеність шлюбом, або відчуття суб'єктивного благополуччя у шлюбі, виникає тоді, коли певні взаємодії влаштовують кожного з шлюбних партнерів. Саме тоді союз чоловіка та жінки стає стійким зв'язком самостійних індивідів, що реагують на зміни у міжособистісних стосунках. Подружжя взаємодія та інтеграція розглядалася в роботах К. Роджерса, В. Сатір, М. Обозова, А. Волкової, В. Сисенка, С. Торохтія, А. Тіводар, О. Карабанової, О. Кляпець, Н. Сафіної, О. Кіжаєвої та інших науковців. Аналіз робіт А. Маслоу, Е. Фромма, К. Роджерса, А. Адлера, Р. Левіса, Дж. Спенієра, Д. Валлерстайна, Р. Уолша, К. Вітакера, Ю. Альшиної, Л. Гозмана, М. Мацковського, С. Торохтія, О. Карабанової, О. Кляпець та інших вказує на те, що найбільш сприятливі стосунки створюються при взаємодії освічених, зрілих, цілісних особистостей подружжя (Ткаченко, В.Є., 2005).

**Мета наукової публікації** полягає в аналізі та узагальненні теоретико-методологічних аспектів вивчення проблеми задоволеності шлюбом молодого подружжя.